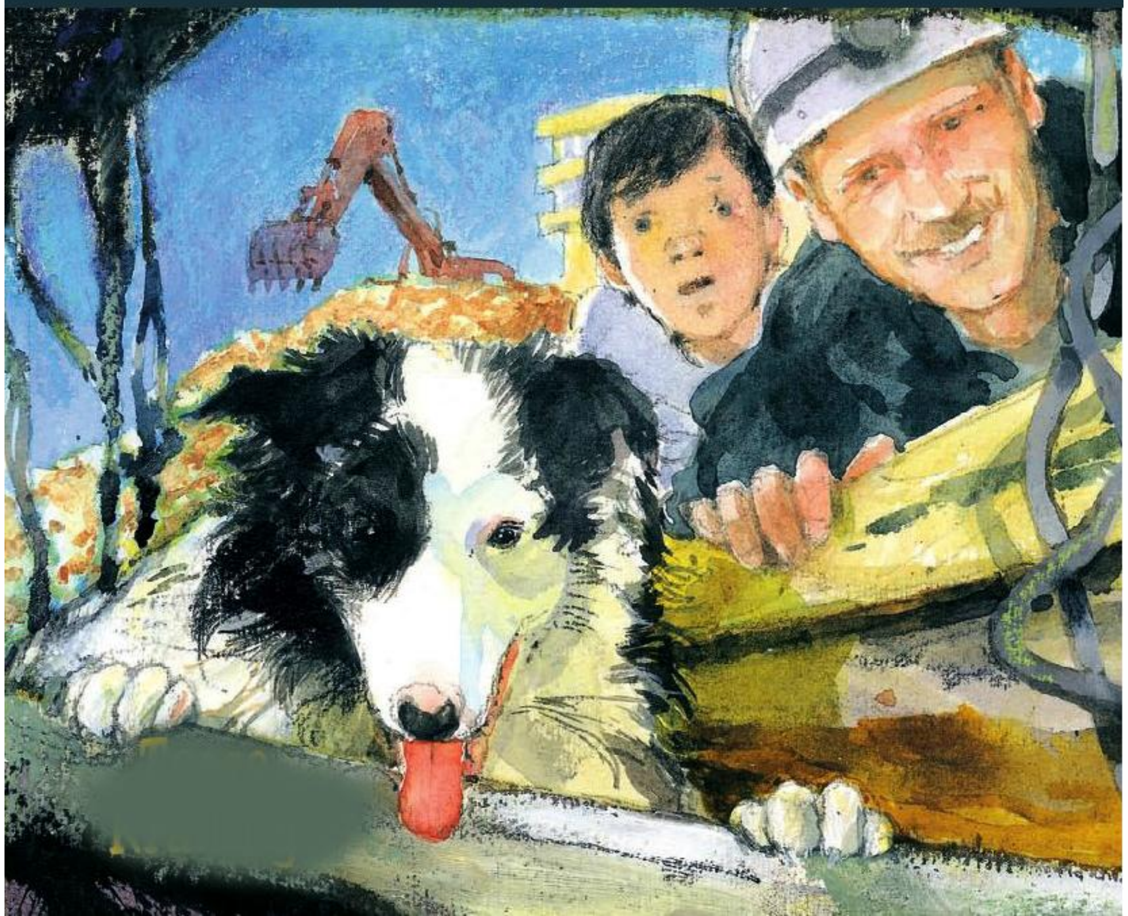
केली, वाचवणारा कुत्रा

टेसा क्रेलिंग

चित्र: टोनी मॉरिस

मराठी: अश्विनी बर्वे

केली,

वाचवणारा कुत्रा

टेसा क्रेलिंग

चित्र: टोनी मॉरिस

मराठी: अश्विनी बर्वे

परिचय

भूकंपचा कहर:

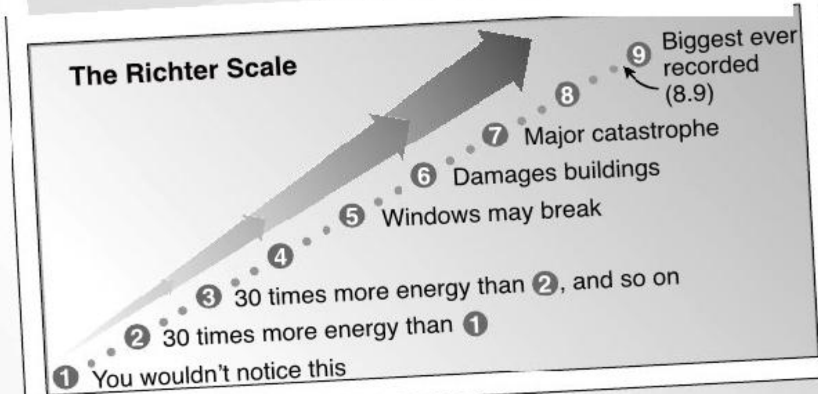
अनेक लोक जिवंत गाडले गेल्याची आशंका

१७ ऑगस्ट १९९९ रोजी पहाटे ३ वाजता पश्चिम तुर्कस्तानला एक भयानक भूकंप झाला. हा २० व्या शतकातील सर्वात मोठ्या भूकंपांपैकी एक होता, ज्याची तीव्रता रिश्टर स्केलवर ७.४ होती. त्याची सुरुवात मेघगर्जनेसारख्या मंद गडगडाटाने झाली. लवकरच त्या गोंधळाचे रूपांतर गर्जनेत झाले. जमीन हादरू लागली आणि रस्त्यांवर खोल भेगा पडल्या. मोठ्या इमारती कोसळल्या, ज्यामुळे हवेत धुळीचे लोट पसरले. काही सेकंदातच इझमत शहराचे अवशेषात रूपांतर झाले. काही लोक कसेबसे पळून जाण्यात यशस्वी झाले आणि त्यांच्या घरातून पळून गेले. काही लोक इतके भाग्यवान नव्हते.पुढील काही तासांत, जगभरातील बचाव पथके वाचलेल्यांचा शोध घेण्यासाठी पोहोचली. ही कहाणी आहे ब्रिटनमधील अशाच एका टीमची आणि केली नावाच्या एका अतिशय खास कुत्र्याची.

पश्चिम तुर्क

WESTERN TURKEY

अध्याय

1

जिवंत दफ़न

"बाबा," तारिक कुजबुजला. "तू जागा झालास का?“ ओमरने कण्हून डोळे उघडले. "मला सांग, काय झालंय बेटा?“

"मला झोप येत नाहीये," तारिक म्हणाला. "खूप गरम आहे. वादळ येत आहे असे दिसते.“

“तुझे बरोबर असेल कदाचित," ओमर म्हणाला. "दिवसभर असं वाटत होतं की आज काहीतरी होणार आहे. आता परत झोप, तू एक चांगला मुलगा आहेस."

तारिकने मान हलवली. "मी खाली जात आहे जिथे जास्त थंडी आहे. तू माझ्यासोबत का येत नाहीस?“

ओमरने झोपेतच जांभई दिली. "नाही, मी इथेच थांबतो.“

तारिक रेंगाळत पायऱ्या उतरला. तो आणि त्याचे वडील घरी एकटेच होते. त्याची आई आणि बहीण अंकाराला नातेवाईकांना भेटायला गेल्या होत्या. तो पायऱ्या उतरून स्वयंपाकघरात गेला आणि जमिनीवर झोपला. फरशी कडक होत्या, पण खूप थंड होत्या. शेवटी तो झोपी गेला.

अचानक तो धक्का बसून जागा झाला. त्याला वीज कडकडल्याचा आवाज ऐकू आला. ती जवळ येत असल्यासारखे वाटत होते. त्यांनी विचार केल्याप्रमाणे, लवकरच वादळ उठले.पण हे काही सामान्य वादळ नव्हते. काही सेकंदातच संपूर्ण घर हादरायला लागले. चिनीमातीची भांडी जोरजोरात खणखणत आणि कपाटातून खाली पडली. तारिकला त्याच्या खालची जमीन हादरल्यासारखे वाटले. शेवटी काय चाललं होतं?

तो उडी मारून उठला आणि दिवा लावण्याचा करू प्रयत्न केला पण वीज नव्हती. तो मागच्या दाराकडे निघाला, पण तो तिथे पोहोचताच, एक मोठा आवाज आला. पुढच्याच क्षणी त्याच्याभोवती विटांचा ढीग पडला. एक भयानक, गुदमरणारा वास हवेत भरून राहिला.

शेवटी, धूळ खाली बसली. तो अजूनही जिवंत आहे हे पाहून तारिकला आश्चर्य वाटले. दाराच्या चौकटीने त्याला वाचवले होते. त्याने हाक मारली, "बाबा? बाबा, तुम्ही ठीक आहात ना?"

पण त्याला काहीच उत्तर मिळाले नाही.

इझमतमधील भूकंपात अनेक इमारती उद्ध्वस्त झाल्या आणि अनेक लोकांचे प्राण गेले.

तारिक मागे सरकला आणि पायऱ्यांकडे गेला—किंवा असं म्हणा, जिथे पूर्वी पायऱ्या होत्या. आता तिथे कचऱ्याच्या ढिगाशिवाय काहीही शिल्लक नव्हते. एका भयानक भीतीने त्याला घेरले. "बाबा? बाबा, तुम्ही कुठे आहात?" त्याने पुन्हा हाक मारली. हवेत एक विचित्र, भयाण शांतता पसरली होती.

भूकंपाची बातमी वेगाने पसरली. इंग्लंडमधील सायमन गिलमनला हे कळले आणि त्याने लगेचच त्याचे सामान पॅक करायला सुरुवात केली. त्यांनी एक तंबू, एक स्लीपिंग बॅग, एक स्वयंपाकाचा स्टोव्ह - आणि भरपूर कुत्र्यांचे अन्न पॅक केले. कारण सायमन एकटा प्रवास करणार नव्हता.

स्वयंसेवक साइमन गिलमैन

केली एक वेल्श बॉर्डर कॉली कुत्ता है

"केली! केली!" त्याने हाक मारली. "इकडे ये, बाळा . आपल्याला आता कामाला लागायला हवे." केली, सहा वर्षांचा बॉर्डर कोली कुत्री होती, त्याच्याकडे धावत आली . सायमन तिच्या चमकदार डोक्यावर हात लावण्यासाठी खाली वाकला. "हे सोपे काम नसेल," त्याने केलीला इशारा दिला. "पण आपण आपले सर्वोत्तम प्रयत्न करू - नाही का, प्रिय बाळा?"

केली उत्सुकतेने शेपूट हलवत हसली. एक प्रशिक्षित शोध आणि बचाव कुत्री होती. तिचे काम ढिगाऱ्याखाली किंवा चिखलात गाडलेल्या लोकांना शोधणे होते. ती आणि सायमन मिळून एक जबरदस्त संघ तयार होत असे. पण हे काम कठीण आणि थकवणारे असेल. आणि तुर्की शहराच्या अवशेषांमध्ये त्यांच्यासाठी कोणते धोके वाट पाहत होते हे कोणाला माहित होते?

अध्याय

2

जादुई शब्द

पिक-अप ट्रक खडबडीत रस्त्यावरून एका गुळगुळीत रस्त्यावर आदळला. केलीने खिडकीतून बाहेर पाहिले. ते तासन्तास प्रवास करत होते आणि आता घरापासून खूप दूर होते. पण ती घाबरली नाही. जोपर्यंत ती सायमनसोबत होती तोपर्यंत तिला कधीही भीती वाटली नाही.

एका लांब प्रवासाचा शेवट

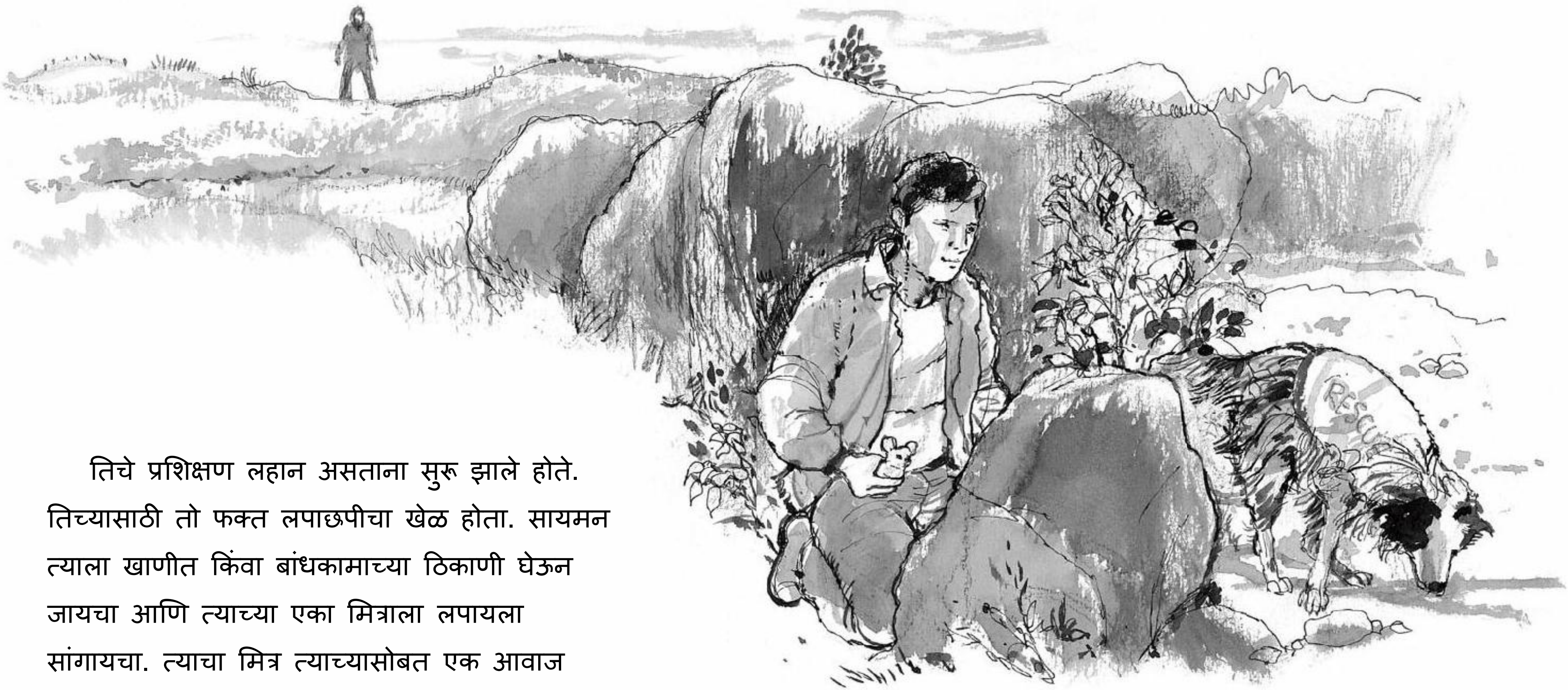

केलीने वळून सायमनकडे पाहिले, जो ट्रकच्या मागे तिच्या शेजारी बसला होता. तो तिच्याकडे हसून आश्वासकपणे म्हणाला. "आता जास्त वेळ लागणार नाही, आपण लवकरच तिथे पोहोचू."

लवकरच कुठे पोहोचणार आहे?

केलीला त्याच्या आवाजावरून कळले की त्यांचा प्रवास महत्त्वाचा आहे. ही सुट्टी नव्हती: ते काम करण्यासाठी तिथे जात होते. पण त्याला ते बरोबर वाटले. केलीला काम करण्यापेक्षा जास्त काही आवडत नव्हते. ते जिथे जात होते तिथे पोहोचण्यासाठी ती आतुर होती.

तिचे प्रशिक्षण लहान असताना सुरू झाले होते. तिच्यासाठी तो फक्त लपाछपीचा खेळ होता. सायमन त्याला खाणीत किंवा बांधकामाच्या ठिकाणी घेऊन जायचा आणि त्याच्या एका मित्राला लपायला सांगायचा. त्याचा मित्र त्याच्यासोबत एक आवाज करणारी खेळणी घेऊन जायचा. केली "ओरडा!" असे ओरडते. आवाज ऐकताच ती खेळण्याच्या शोधात धावायची. जेव्हा तिला खेळणी सापडायची तेव्हा ती भुंकायची आणि सायमनला दाखवायची की ती किती हुशार आहे. अरे, किती छान खेळ होता तो! केलीला लपाछपी खेळायला खूप आवडायचे.

पण आता ते पश्चिम तुर्क मध्ये आले होते आणि आता ते पूर्वीचे खेळ राहिले नव्हते. ती आवाज करणारे खेळणे शोधत नव्हती. येथे ती बचावाची गरज असलेल्या खऱ्या जिवंत लोकांना शोधत होती.

पिक-अप अचानक थांबली. "आम्ही आलो आहोत," सायमन म्हणाला. त्याने दार उघडले आणि बाहेर उडी मारली. केली त्याच्या मागे गेली. दोघेही एकत्र उभे राहून त्या उध्वस्त शहराकडे पाहत होते. त्यांना फक्त काँक्रीट आणि वळलेल्या धातूचा एक मोठा ढीग दिसत होता. या ठिकाणी लोक एकेकाळी राहत होते आणि काम करत होते यावर विश्वास ठेवणे कठीण होते. आता जणू काही एका महाकाय बॉम्बने ते उद्ध्वस्त केले आहे असे वाटत होते.

भूकंपा नंतर इज़्मत शहर.

त्याला पहिली गोष्ट जाणवली ती म्हणजे उष्णता. सकाळची वेळ असली तरी ते जणू काही तापलेल्या भट्टीत पाऊल ठेवत आहेत असे वाटत होते. आणि हवेत एक भयानक वास येत होता. सायमनने पटकन त्याचा मास्क काढला आणि तो त्याच्या चेहऱ्यावर घातला.

केलीने शेपूट हलवत त्याच्याकडे पाहिले. ती तिचे काम सुरू करण्यासाठी अधीर होती. पण त्याला तिने काय करावे असे वाटत होते?

"प्रथम आपल्याला कुठे गरज आहे ते शोधून काढावे लागेल," सायमनने तिला सांगितले.

लोक आधीच ढिगाऱ्यावरून त्यांच्याकडे सरकत होते. त्याला एक पिकअप ट्रक येताना दिसला. हे असे कोणी असू शकते जे त्यांना त्यांचे हरवलेले मित्र किंवा नातेवाईक शोधण्यास मदत करेल?

त्याच्यापर्यंत पोहोचणारा पहिला एक लहान मुलगा होता. त्याने सायमनचा हात धरला होता आणि तेच शब्द पुन्हा पुन्हा म्हणत होता. "बाबा, बाबा, बाबा."

“माफ करा, तुम्ही काय म्हणत आहात ते मला समजत नाहीये." सायमनने खांद्यावरून ट्रकमधून उतरणाऱ्या एका माणसाकडे पाहिले. "अली! इकडे ये - लवकर कर.“

अली त्याचा दुभाषी होता. अली तुर्की बोलू शकतो हे लक्षात येताच, तो अधिकाधिक वेगाने बोलू लागला. अली ऐकत राहिला, कधी डोके हलवत होता, कधी हात हलवत होता.

“तो काय म्हणतोय?" सायमनने विचारले.

"बाबा हा तुर्की भाषेतील 'वडील' असा शब्द आहे," अली म्हणाला. "असं वाटतंय की तो मुलगा खाली झोपला होता, पण त्याचे वडील वरच्या मजल्यावर राहिले होते. आता त्यांना तो सापडत नाहीये."

"घर कुठे आहे?" सायमनने विचारले.

अली त्या मुलाशी बोलला, त्याने ढिगाऱ्याकडे बोट दाखवले. तिथे घर किंवा इतर कोणत्याही इमारतीसारखे काहीही शिल्लक नव्हते. त्या ढिगाऱ्याखाली अजूनही कोणीतरी जिवंत असण्याची शक्यता होती का?

त्या मुलाने पुन्हा सायमनचा हात धरला. "बाबा," तो पुन्हा म्हणाला. "बाबा." सायमन अलीकडे वळला. "मुलाचे नाव काय आहे?"

"तारिक." तो म्हणतो की त्याच्या वडिलांचे नाव ओमर आहे." सायमनने मान हलवत मुलाला धीर दिला.

"काळजी करू नकोस, तारिक. जर तुझे वडील जिवंत असतील तर आम्ही त्यांना शोधून काढू."सायमनने केलीच्या डोक्यावर एक चमकदार पिवळा जाकीट घातले. त्यावर दोन्ही बाजूंनी ठळक अक्षरात "रेस्क्यू" लिहिलेले होते.

त्या जॅकेटवरून सर्वांना कळले की केली हा एक प्रशिक्षित शोध आणि बचाव कुत्रा होता ज्याला एक महत्त्वाचे काम करायचे होते. अखेर, गरम दगडांपासून संरक्षण करण्यासाठी त्याच्या पायांना लहान बूट घालण्यात आले.

इतक्या मोठ्या विध्वंसात कोणी वाचू शकले असते का?

या सर्व गोष्टींमुळे केलीला जाणीव झाली की आता कामाला सुरुवात करण्याची वेळ आली आहे. ती सायमनकडे पाहत होती, तो जादूचे शब्द बोलण्याची वाट पाहत होती.

अध्याय

3

लपा –छपीचा खेळ

"शोध!" सायमन म्हणाला.

बस! हा जादूचा शब्द होता.

केलीने ढिगाऱ्यातून पटकन हालचाल केली. हलक्या आणि घट्ट चालण्याने, ती अशा इमारती ओळखू शकत होती ज्या माणसाच्या वजनाखाली कोसळू शकतात. आणि तिची वास घेण्याची क्षमताही अद्भुत होती.

जर ढिगाऱ्याखाली एखादा जिवंत माणूस गाडला असता, तर केलीने त्याचा वास लगेच ओळखला असता.

सायमन तिच्या पट्ट्याला एक लांब दोरी बांधून तिच्या मागे गेला.

"काळजी घे, मुली," त्याने दोरी ओढत इशारा केला. "जास्त वेगाने जाऊ नकोस." केलीने तिचा वेग कमी केला.

थोडे पुढे गेल्यावर ती थांबली आणि सायमनकडे पाहिले, "पुढे जा, मुली," तो म्हणाला. "शोध"

केली कामाला लागली. .

केलीने डोके वर केले आणि हवेचा वास घेतला. तिला कशाचा शोध घ्यायचा होता? अर्थात, एका माणसाचा. या लपाछपीच्या खेळाचा खरा उद्देश हाच होता. पण तिने कुठे पाहायला हवे होते?

तिने पुन्हा वास घेतला. ती जागा वासाने भरलेली होती, खूप भयानक वास. पण तिला फक्त एकच वास शोधायचा होता - मानवी श्वासाचा सुगंध. यामुळे त्याला कळेल की अवशेषाखाली कोणीतरी अजूनही जिवंत आहे. पण ते सोपे नसेल. हे काम कधीच सोपे नसते.

सायमन तिच्याकडे काळजीपूर्वक पाहत होता. तो तिच्या भुंकण्याची वाट पाहत होता. तिला काही सापडल्यास सिग्नल देण्याचे प्रशिक्षण हेच होते. पण केली भुंकली नाही. त्याऐवजी ती जिथे उभी होती तिथून मागे हटली. तिथे वेळ वाया घालवून काही उपयोग नाही. तिथे मानवी श्वासाचा वास नव्हता. ती उजवीकडे वळली आणि पुन्हा चालू लागली.

ती वीस मिनिटे शोधत राहिली. खूप गरम होते. लवकरच तिचे नाक आणि डोळे धुळीने भरले आणि ती जोरजोरात श्वास घेऊ लागली. पण तिने हार मानली नाही. खेळ संपेपर्यंत तिने हार मानली नाही.

"केली, थांब!" सायमनने हाक मारली.

"आराम करण्याची वेळ झाली आहे. इकडे ये."

थकलेली ती त्याच्याकडे लंगडत गेली. सायमनने दुभाष्याला बोलावले. "अली! तुम्ही आम्हाला एअर कंडिशनिंग असलेली गाडी शोधू शकाल का?" केलीला थोडा वेळ शांत व्हायला हवे."

अलीला एक रेंज रोव्हर सापडला आणि त्याने ड्रायव्हरला इंजिन सुरू करण्यास सांगितले. ते दहा मिनिटे आत बसून थंड वाऱ्याचा आनंद घेत होते. लवकरच केलीची प्रकृती सुधारू लागली. पण ती जास्त काळ विश्रांती घेऊ शकली नाही.

कारण बाहेर, तारिक अस्वस्थ डोळ्यांनी त्यांची वाट पाहत होता. तो त्यांचा शोध सुरू ठेवण्याची वाट पाहत होता. ते गाडीतून उतरले आणि पुन्हा अवशेषांकडे चालू लागले.

केली पुन्हा ढिगाऱ्यावरून चालत गेली. ती सतत वास घेत होती, तिचे तीक्ष्ण नाक जिवंत शरीराचा मंद वास शोधत होते. तिची शेपटी क्षणभरही हलणे थांबले नाही. सायमनला ते ध्वजासारखे फडकताना दिसत होते.

यामुळे त्याला कळले की ती अजूनही काम करत आहे - तिने अजून हार मानलेली नाही.अचानक ती छताच्या टाइल्सच्या ढिगाऱ्यावर तोल साधत थांबली. तिने नाकाने वास घेतला

तो वास कसला होता?

तो खूप हलकासा होता ... पण हो, ती पुन्हा तिथेच होती! तिथे नक्कीच काहीतरी होतं... तिने अंधारात डोकावले, पण तिला काहीही दिसत नव्हते. तरी तिचे नाक तिला सांगत होते की ती बरोबर आहे. त्याच्या खाली, काँक्रीटच्या गोंधळलेल्या ढिगाऱ्यात, काहीतरी, कोणीतरी –आहे. आणि ते श्वास घेत होते, ते कोणीही होते.

लपाछपीचा खेळ संपला. तिला जे हवे होते ते सापडले होते - एक जिवंत माणूस. अरे, ती सायमनला सांगायला उत्सुक होती! त्याला तिला लगेच सिग्नल द्यावा लागेल.

केलीने डोके वर केले आणि भुंकली.

अध्याय

4

बचाव!

ढिगाऱ्याखाली पडलेल्या ओमरला भुंकण्याचा आवाज ऐकू आला. त्याने डोळे उघडले आणि काळजीपूर्वक ऐकले. कदाचित भग्नावशेषांमध्ये अन्न शोधत असलेला एखादा भटका कुत्रा असेल. एक-दोनदा त्याला वाटले की त्याने तारिकचा आवाज ऐकला आहे, पण त्याला प्रतिसाद देण्याची हिंमत झाली नाही. त्याच्या पायावर खूप जास्त वजन होते, त्यामुळे हालचाल करणे अशक्य होते. तो तिथे किती वेळ पडून होता हे त्याला समजत नव्हते. असं वाटत होतं की काही दिवस झाले आहेत. त्याने जवळजवळ आशा सोडून दिली होती.

कुत्रा पुन्हा भुंकला. ओमरने त्याचे ओठ ओले केले. तो कर्कश आवाजात ओरडला, "मदत करा! मदत करा, मी इथेच आहे!“ एका माणसाचा आवाज त्याला न समजणाऱ्या भाषेत आला. थोड्याच वेळात, त्याला त्याच्या डोक्यावरून आवाज ऐकू आला - माती आणि दगडी बांधकाम हलवण्याचा भयानक आवाज. ते जड वस्तू उचलण्याचे उपकरण वापरत असल्यासारखे दिसत होते. ओमरने डोळे मिटले, कारण त्याला भीती होती की त्याच्यावर आणखी कचरा पडेल.

इमारतीचा काही भाग कोसळू शकतो म्हणून विटा आणि दगड काढताना खूप काळजी घेतली पाहिजे.

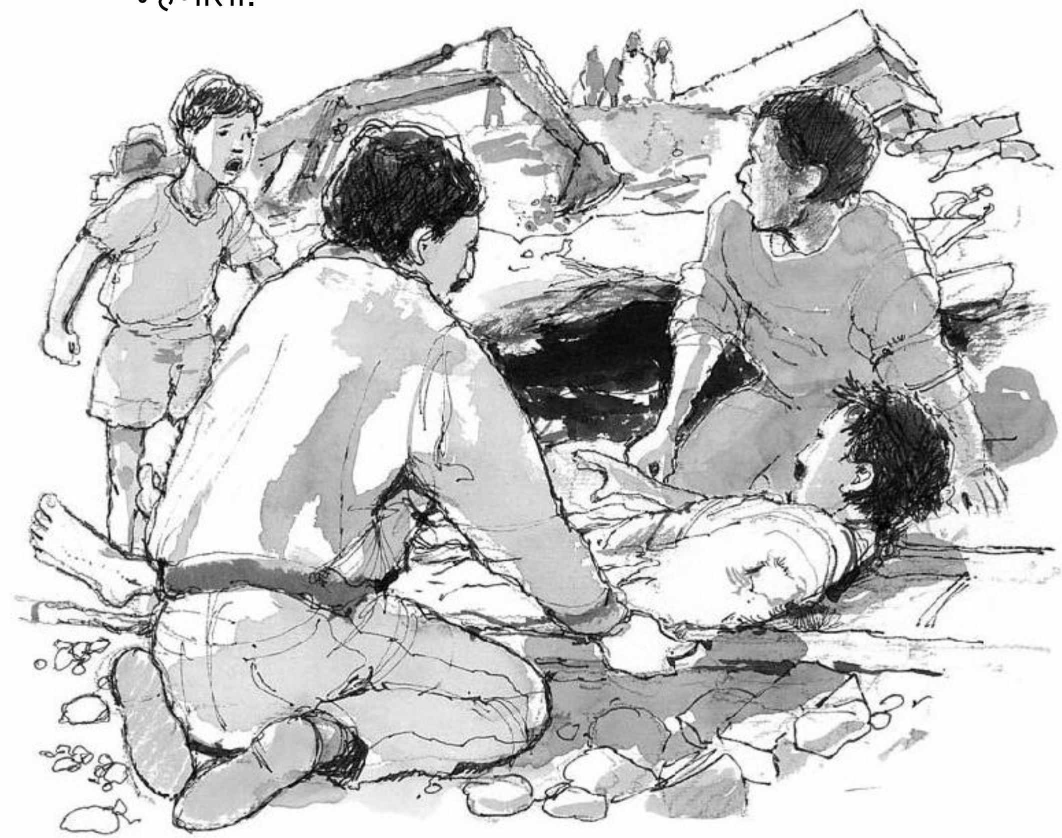

मग अचानक त्याला दिवसाचा प्रकाश दिसला. लोक त्याच्याकडे पाहत होते. कोणीतरी तुर्कीमध्ये म्हटले: "चुप राहा. आम्ही तुम्हाला लवकरच तिथून बाहेर काढू." शेवटी त्याच्या पायावरून एक जड ओझे दूर झाले. पण तो त्यांना हलवू शकला नाही. जणू काही त्याने सर्व संवेदनशीलता गमावली होती.

हळूहळू, काळजीपूर्वक, ओमरला बाहेर नेण्यात आले आणि स्ट्रेचरवर ठेवण्यात आले. वेदना इतक्या प्रचंड होत्या की तो जवळजवळ बेशुद्ध पडला, पण नंतर त्याला त्याच्या मुलाचा आवाज ऐकू आला:

"बाबा! बाबा, काळजी करू नका - तुम्ही आता पूर्णपणे सुरक्षित आहात. आम्ही तुम्हाला रुग्णालयात घेऊन जात आहोत." त्याने डोळे उघडले. "तारिक," तो अशक्तपणे म्हणाला.

"कुत्र्याने तुम्हाला शोधले," तारिकने त्याला सांगितले. "त्याने तुमचा जीव वाचवला." ओमरला काहीच समजत नव्हते. तो थकला होता आणि बराच गोंधळलेला होता. "तुझी आई काळजीत असेल..."

मी त्यांना सांगेन की आपण दोघेही ठीक आहोत. मी त्यांना रेडिओवरून संदेश पाठवीन," तारिकने वचन दिले ."ठीक आहे बेटा." ओमरने त्याच्या मुलाचा हात धरला.

जेव्हा ते ओमरला रुग्णवाहिकेत घेऊन जात होते, तेव्हा त्याला एक कुत्रा दिसला ज्याने चमकदार पिवळ्या रंगाचे जॅकेट घातले होते. विचित्र, त्याला कुत्रे कधीच आवडले नाहीत. पण आज एका कुत्र्याने त्याचा जीव वाचवला हे किती विचित्र होते...जेव्हा रुग्णवाहिका ओमरला घेऊन जात होती, तेव्हा थकव्यामुळे त्याने डोळे मिटले.

केली थकली होती आणि तिच्या शरीरावर जाड राखाडी धुळीचा थर होता. सायमन तिला जवळच्या पाण्याच्या टँकरकडे घेऊन गेला आणि तिच्यावर स्वच्छ, थंड पाणी ओतले. तिने स्वतःला जोरात हलवले, ज्यामुळे सायमनवर पाणी पडले. पण सायमनला भिजण्याची काळजी नव्हती. ती सुरक्षित आहे हे पाहून त्याला दिलासा मिळाला.

"शाब्बास, प्रिय मुली," तो म्हणाला.

"मला तुझा खूप अभिमान आहे."

केलीने शेपूट हलवत त्याच्याकडे पाहिले. त्याला अभिमानही वाटला. शेवटी, तिने तिचा आवडता खेळ खेळला - आणि जिंकला!

साइमन आणि केली - बचाव कुत्रा

कहाणीची पृष्ठभूमि

ही कथा एका खऱ्या बचाव मोहिमेवर आधारित आहे. तारिक हा खरा पात्र नाही, पण त्याच्यासोबत जे घडले ते रॅपिड यूकेने केलेल्या बचाव कार्याचे एक सामान्य उदाहरण आहे.तुम्ही फोटोमध्ये पाहू शकता की, सायमन आणि केली पूर्णपणे खरे आहेत. ते दोघेही रॅपिड यूके या आपत्कालीन बचाव संस्थेसाठी काम करत होते. रॅपिड यूकेचे मुख्यालय युनायटेड किंग्डममध्ये आहे परंतु जगाच्या इतर भागातही त्यांची कार्यालये आहेत.

साइमन आणि केली कामा वर

जेम्मा आणि केली दोन्ही शोध आणि बचाव कुत्रे आहेत.

दुर्दैवाने, बचाव कुत्र्यांना यूकेला परतल्यावर सहा महिने अलग ठेवले जाते. पेट पासपोर्ट योजना युरोपबाहेरील अशा क्षेत्रांमध्ये लागू होत नाही.

जिथे रॅपिड यूकेला वारंवार काम करावे लागते.जर तुम्हाला RAPID UK बद्दल अधिक जाणून घ्यायचे असेल, तर तुम्ही त्यांच्या www.rapidsar.org.uk वेबसाइटला भेट देऊ शकता.